Ošetřovatelský proces při zajištění výživy ve zdraví a nemoci

Faktory ovlivňující výživu

- fyziologicko–biologické (věk, pohlaví…)
- psychicko–duchovní (víra, temperament…)
- sociálně kulturní (rodina, společnost…)
- faktory životního prostředí (přístupnost zdrojů…)

Poruchy výživy

- nechutenství
- nechutenství u dětí
- odpor k tučnému jídlu, masu
- kachexie
- odmítání jídla
- hladovka
- hyperorexie (akorie)
- žízeň
- dysfágie
- dyspepsie(žaludeční, střevní)

Ošetřovatelská anamnéza posouzení stavu výživy

ABCD
A – antropometrické hodnoty (**BMI**)
B – biochemické parametry
C – klinické indikátory (clinical signs)
D – výživová anamnéza (diaetary history)

Jednotný dietní systém

viz materiál ke studiu

Dieta – významná součást léčby

Požadavky na dietu
- energetická hodnota
- biologická hodnota
- nezávadná, chutná, esteticky upravená
- co nejpestřejší

Objednávání a přeprava stravy

Objednávání stravy
- Tiskopis pro objednávání stravy (nyní PC)
- Změny v objednávání stravy (telefonicky)

Přeprava stravy
- podnosový systém
- většinou v kompetenci staniční sestry, nebo službukonající – dle zvyklosti oddělení

Podnosový – tabletový systém

Podávání stravy nemocným

- místo pro příjem potravy
- postup při podávání potravy
- postup při krmení nemocného s dysfágií
- krmení nasogastrickou sondou (příčiny, zásady)
- parenterální výživa
- výživa pomocí PEG

Příprava čajů

Odvar
přímo vaříme účinnou látku (byliny, sypané čaje, porcované čaje)

Nálev
přelijeme pouze účinnou látku vroucí vodou a necháme vyluhovat

Nejčastější čaje
- urologický (species urologicae planta)
- žlučníkový (species cholagogae, Salvat)
- plicní (species pectorales)
- projímavý (species laxantes planta)
- heřmánkový (species chamomillae)

Ošetřovatelské problémy spojené s podáváním stravy

- porucha výživy ze sníženého (zvýšeného) příjmu potravy
- změny objemu tělesných tekutin
- změny ve vyprazdňování střeva
- změny na sliznici dutiny ústní
- poruchy hybnosti
- nedostatek informací
- nedodržování léčebného režimu

Způsoby aplikace enterální výživy – sipping

Sipping je popíjení ochuceného nutričního přípravku po celý den.

Jedná se o nejjednodušší formou *enterální výživy*. Je vyhrazeno pro nemocné, kteří nemohou z různých příčin přijímat dostatečné množství normální stravy.

Nutriční přípravky určené k popíjení jsou ochucené (čokoláda, vanilka, meruňka, jahoda, lískový ořech, káva, polévka) a dají se využít jako plná enterální výživa nebo častěji jako nutriční doplněk k běžné stravě.

Způsoby aplikace enterální výživy – nasogastrická sonda

Nasogastrická sonda (NSG sonda) je elastická trubice z plastické hmoty velmi malého průměru zavedená nosem do žaludku. Délka sondy je 60 – 80 cm. Fixace zevní části nasogastrické sondy je lepicí páskou na kořeni nosu.

Nasogastrická sonda se zavádí vsedě nebo vleže a správná poloha sondy je vždy kontrolována ihned po zavedení sestrou nebo lékařem. Pomocí fonendoskopu musí být dobře slyšitelný zvuk při vstříknutí vzduchu do sondy pomocí stříkačky.

Zavedení sondy do plic může způsobit vážné komplikace a proto je kontrola polohy sondy nezbytná.

Při dlouhodobé enterální výživě do žaludku se místo nasogastrické sondy nosem může zavést sonda nápichem přes břišní stěnu do žaludku – *perkutánní endoskopická gastrostomie* (PEG). Výhodou je, že

pacient má volný nos, sonda není vidět, nedráždí a jednoduše se ošetřuje. Když už není potřeba, tak jí lze jednoduše odstranit.

Pomůcky k zavedení NSG sondy

NSG – nasogastrická sonda

Pomůcky k aplikaci výživy NSG sondou

Aplikace stravy NSG sondou

Proplach sondy čajem. Vhodnější je voda, protože nezanáší sondu

Správná fixace a polohy NSG sondy u nemocného

Způsoby aplikace enterální výživy – nasojejunální sonda

Enterální výživa nasojejunální sondou je určena například pro pacienty se zánětem slinivky břišní.

Nasojejunální sonda se liší od nasogastrické sondy délkou (125 – 150 cm) a průměrem (je tenčí). Je zavedená nosem do tenkého střeva a správná poloha sondy se kontroluje rentgenovým vyšetřením.

Při dlouhodobé enterální výživě do tenkého střeva se místo nasojejunální sondy nosem může zavést sonda nápichem přes břišní stěnu do tenkého střeva – *perkutánní endoskopická jejunostomie* (PEJ).

Enterální výživa

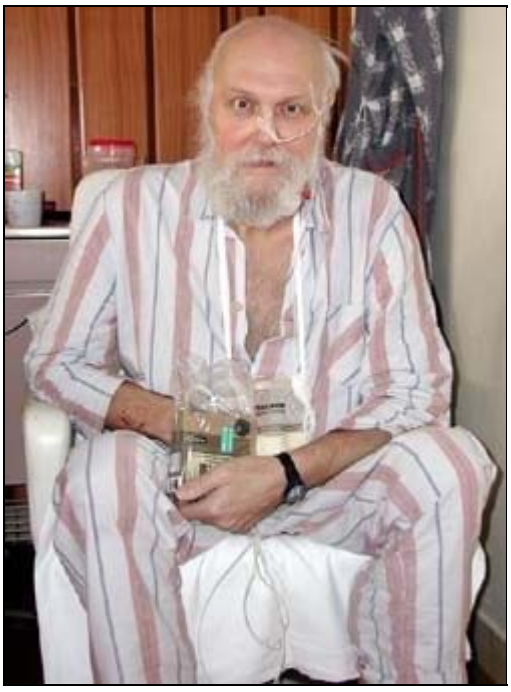

Enterální výživa – PEG

PEG – perkutánní endoskopická gastrostomie
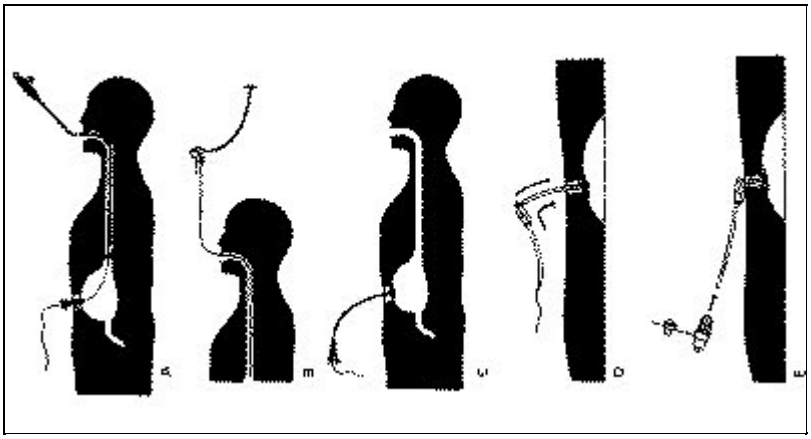
Postup při zavádění PEG